

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Judecător: S. Stratan
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

ÎNCHEIERE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Arseni împotriva Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea achitării indemnizației unice la nașterea copilului și obligarea achitării indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 mai 2017,

c o n s t a t ă :

La 21 martie 2016, Irina Arseni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea achitării indemnizației unice la nașterea copilului și obligarea achitării indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 2 iulie 2013, a înregistrat căsătoria cu Fiodor Arseni, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie nr. CS-V

1061406, eliberat de Primăria satului Zăicana rl. Criuleni. Din căsătorie, s-a născut copilul XXXXX.

Menționează reclamanta că nu este angajată în câmpul muncii și se află la întreținerea soțului.

Reclamanta relatează că, începând cu 7 octombrie 1988, soțul său Fiodor Arseni este angajat în bază de contract în cadrul Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, iar la moment deține funcția de inspector al Serviciului Apărării împotriva Incendiilor al Secției Situații Excepționale Criuleni a Direcției Situații Excepționale mun. Chișinău a Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale.

Afirmă reclamanta că la 25 ianuarie 2016, a depus cerere în adresa Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, prin care a solicitat calcularea și achitarea indemnizației prevăzute de Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Prin răspunsul Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne nr. 19/7-A-12/16 din 22 februarie 2016 i-a fost respinsă cererea prealabilă, din motiv că colaboratorii Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne sunt supuși asigurării de stat obligatorii de la bugetul de stat și nu achită contribuții de asigurări sociale conform Legii privind sistemul public de asigurări sociale.

Consideră Irina Arseni că, prin refuzul Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne se încalcă dreptul său de a primi indemnizația pentru creșterea copilului.

Susține că potrivit art. 124 alin. (2) din Codul muncii, ea beneficiază și de indemnizație pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 3 ani.

Conform art. 2 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08 iulie 1999, dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, iar conform art. 4 din aceeași Lege, în sistemul public sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii, persoana care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă. Totodată, conform art. 10 din Legea menționată, bugetul asigurărilor sociale de stat face parte din bugetul public național și este independent de bugetul de stat.

Invocă reclamantul că, deoarece Serviciul Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne face parte din autoritățile executate, situația sa cade și sub incidența art. 4 alin. (1) pct. 2) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale, conform căruia în sistemul public sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii, persoanele care sunt numite la nivelul autorității executive.

Consideră că, prin acțiunile sale ilegale, pârâtul i-a lezat dreptul la proprietate garantat de art. 46 din Constituția RM, ceea ce constituie și o violare a prevederilor art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, îmbinat cu art. 14 din Convenție.

Solicită Irina Arseni, recunoașterea ca fiind ilegal răspunsul Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne nr. 19/7-A-12/16 din 22 februarie 2016, obligarea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne la calcularea și plata în beneficiul său a indemnizației pentru concediul de maternitate (126 zile), reieșind din cuantumul de 100% din salariul mediu de 5698,13 lei a soțului Fiodor Arseni.

La 6 aprilie 2017, Irina Arseni a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitând recunoașterea ca fiind ilegale răspunsurile Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne nr. 19/7-A-12/16 din 22 februarie 2016 și 19/7-A-29/17 din 4 aprilie 2017, obligarea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne la calcularea și plata în beneficiul său a indemnizației pentru concediul de maternitate (126 zile), reieșind din cuantumul de 100% din salariul mediu de 5698,13 lei a soțului Fiodor Arseni, obligarea Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne la calcularea și plata în beneficiul său a indemnizației pentru creșterea copilului, lunar a câte 30% din venitul mediu lunar de 5698,13 lei (f.d. 73-74).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 mai 2017, s-a admis acțiunea; s-au declarat ilegale răspunsurile Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne nr. 19/7-A-12/16 din 22 februarie 2016 și nr. 19/7-A-29/17 din 4 aprilie 2017; s-a obligat Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne la calcularea și plata în beneficiul Irinei Arseni a indemnizației pentru concediul de maternitate și a indemnizației pentru creșterea/îngrijirea copilului minor XXXXX (f.d. 99, 104-106).

Prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 94 din 02.06.2017 a fost modificată denumirea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, substituindu-se cu „Inspectoratul General pentru Situații de Urgență”.

Prin încheierea protocolară a Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, s-a admis cererea depusă de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne și s-a dispus înlocuirea Serviciului Protecție Civile și Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne cu Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne (f.d. 128).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, s-a respins apelul declarat de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului

Afacerilor Interne și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 29 mai 2017 (f.d. 130-138).

La 5 februarie 2018, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea actului contestat și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Recurentul, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Recurentul menționează că instanțele de judecată neîntemeiat au încasat din contul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne indemnizația pentru concediul de maternitate și indemnizația de îngrijire a copilului, or potrivit art. 6 alin. (1) și (2) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, sigurații au dreptul la prestații de asigurări sociale dacă au un stagiu total de cotizare de cel puțin 3 ani. Asigurații care au un stagiu total de cotizare de până la 3 ani beneficiază de dreptul la prestații de asigurări sociale dacă confirmă un stagiu de cotizare de cel puțin 9 luni în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat sau datei nașterii copilului în cazul riscului asigurat creșterea copilului.

Susține recurentul că de indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază persoanele asigurate care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă pe durată determinată și dacă întrunesc stagiul de asigurări sociale.

Decizia cu privire la stabilirea indemnizațiilor se adoptă de către conducătorul Casei Teritoriale.

Consideră că, indiferent de faptul dacă solicitantul acestei indemnizații este angajat în câmpul muncii sau nu, cererea pentru stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea/îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani (1,5 ani) va fi depusă la casa teritorială de asigurări sociale.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 16 februarie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Irinei Arseni informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii.

În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 26 februarie 2018, Irina Arseni a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră în termen recursul declarat de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne la 5 februarie 2018, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 24 octombrie 2017 a fost expediată în adresa părților la 5 ianuarie 2018 (f. d. 139), iar conform scrisorii de însoțire se confirmă faptul că recurentul a recepționat copia deciziei instanței de apel la 12 ianuarie 2018 (f.d. 147).

Astfel, instanța de judecată consideră că recursul declarat de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept

material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că

aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrări a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne este formulată în baza art. 432 din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra căroră instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost

competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea